

ΑΠ' ΤΟΝ ΠΡΟΦΗΤΗ ΗΛΙΑ (ΑΓΙΟ-ΛΙΑ) ΤΗΣ ΚΟΡΥΦΗΣ ΤΟΥ ΚΙΣΣΑΒΟΥ

Θεοφάνης Κουβούνας
Εκπ/κός – Γεωπόνος, Δευτεροβάθμια εκπ/ση Λάρισας-
trofallaksi@yahoo.gr

Εισαγωγή:

...εμείς εχτίσαμε τα εκκλησιάκια πάνω στις Κορφές, εμείς εβάλαμε τον Αϊ-Λια δραγάτη πάνω στα βουνά. Κορφούλα δεν υπάρχει στα βουνά μας που να μην έχει το εκκλησιάκι της και σπάνια εκκλησιάκι σε κορφή, δεν είναι τ' Αϊ-Λια.

Γιατί; (Η γιορτή του προφήτη Ηλία, Δ.Λουκάτος, <<Καλοκαιρινά>>)

Η Ανατολή, το πιο ορεινό από τα χωριά του Κισσάβου, ορίζει την Κορφή του και αναλαμβάνει κάθε χρόνο την λαμπρότερη γιορτή των ανθρώπων της υπαίθρου. Τη γιορτή του Προφήτη Ηλία. Οι παλιοί μολογούν ιστορίες απ' το παρελθόν, σχετικά με το φύλαγμα των συνόρων του χωριού. Ενενήντα χιλιάδες στρέμματα, με τα νερά, τα λιβάδια, τα γόνιμα εδάφη κλπ, δεν είναι εύκολο να κρατηθούν ανέπαφα. Μάλιστα αναφέρουν και οικογένειες που πρωτοστάτησαν στη φύλαξή τους (Σχοινάδες κα).

Η παράδοση, θέλει στην αρχή τον Άγιο στην τοποθεσία παλιό Αγιο-Λιας και αργότερα με πρωτοβουλία κάποιων κτηνοτρόφων, αλλά και τοπικών αρχόντων, στα πλαίσια διευθέτησης συνόρων, να μετακομίζει στην κορυφή, που για να χτιστεί το εκκλησιάκι, αφαιρέθηκε πέτρωμα σε βάθος -περίπου- ενός μέτρου.

Το όρος Όσσα ή Κίσσαβος, πραγματικός βοτανικός κήπος, και περιοχή, ιδιαίτερου φυσικού κάλλους, βρίσκεται εξ' ολοκλήρου, στα όρια του νομού Λάρισας.

Τον 11^ο αιώνα, η ανατολική πλευρά του, κατακλύστηκε από μοναχούς και ασκητές και γι' αυτό ονομάστηκε <<Όρος των Κελίων>>. Υπήρξε στο παρελθόν, καταφύγιο ασθενών, παραθεριστικό κέντρο, εύπορων αστών, οι οποίοι, επεδίωκαν να απολαμβάνουν την Ανατολή του ήλιου, στο Αιγαίο και πρώτη προτεραιότητα των ορειβατών. Στη δροσιά του, ξεκαλοκαίριαζαν κάθε χρόνο και κοπάδια αμνοεριφίων, από τα πεδινά.

Χαρακτηριστική είναι η περιγραφή του Ανδρέα Καρκαβίτσα(1892): Η Κορυφή του όρους δεν έχει άπλωμα καθόλου αλλά μικρόν κατά μικρόν οξύνεται μέχρις ελαχίστου. Επί του σημείου τούτου οι πέριξ χωρικοί ήγειρον εκ πλακών μικρόν τείχος, εκ των συνήθων κατασκευασμάτων των ποιμένων εις τα όρη. Χάμω δε τρία τέσσερα σκαλοπάτια φέρουν εις δώμα μέτρων τινών εντός του βουνού, όπερ αφιερούται εις τον Άγιον Ηλίαν.

(...)Αλλά μεγαλύτερα πυρκαϊά ήναπτεν ήδη μακράν μας εις τα

βάθη της θαλάσσης. Πυρκαϊά, της οποίας η αιματώδης αναλαμπή κατεφλόγιζεν εις ημικυκλικήν έκτασιν όλον τον ανατολικόν ορίζοντα, ως εκτίναξις ωκεανών βορείου σέλαος. Και τότε είδομεν κατά πρώτην φοράν ενώπιον μας το Άγιον Όρος, αναδύον εκ της θαλάσσης, ως παμεγίστην πυραμιδα ιχνογραφουμένην πρό του Φωτός (...)

(...) Αίφνης ανέδυσσε βαθμηδόν και κατ' ολίγον μέσω φλογερών κυμάτων κατακόκκινος και αλαμπής πεπιεσμένος τας δύο παρειάς ως γιγαντιαία βαρβαρική ασπίς ο ήλιος. Τον εβλέπομεν ανερχόμενον εις τον ορίζοντα μεγαλοπρεπώς, βραδέως ατενίζοντα ημάς κατάματα, ως να ήθελε να παίξη με την ανυπομονησίαν και την περιέργειάν μας.

(...) τους Έλληνας και τους Τούρκους και τους Εβραίους κατοίκους των, τους οποίους ο ήλιος εφώτιζεν ήδη εις τα έργα των και κατεφλόγιζεν δια των ακτίνων του. Τούτους δε ίσως θέλων να προφυλάξη ο αγαθός Κίσσαβος είδομεν να ρίπη παχείαν την σκιάν του μακράν, περιλαμβάνων σχεδόν το ήμισυ του λαρισαίου πεδίου υπό την προστασίαν του, ενώ την κορυφήν εξέτεινε μέχρι των Χασίων. (Ορειβατικός Σύλλογος-Περιοδικό «Εστία» τεύχος 6, 1892)

Μεθοδολογία:

Οι πληροφορίες που αναφέρονται, συγκεντρώθηκαν στις αρχές της δεκαετίας του 1980, με επιτόπια έρευνα, συμμετοχική παρατήρηση, προφορικές συνεντεύξεις και από βιβλιογραφικές πηγές. Οι γέροντες και γερόντισσες στα μεσοχώρια, μας παρέδωσαν μέσα απ' τις απλές κουβέντες τους, πραγματικό θησαυρό!

Ειδικά στο χωριό Ανατολή, τα στοιχεία καταγράφηκαν το 1984 και αφορούν την δεκαετία του 50, όταν ακόμη τα έθιμα της τοπικής κοινωνίας ήταν ζωντανά, παραδόθηκαν δε στο σπουδαστήριο Ιστορίας-Λαογραφίας της παιδαγωγικής Ακαδημίας Λάρισας, ως εργασία στο ομώνυμο μάθημα.

Σχετική δραστηριοποίηση, με αξιόλογα αποτελέσματα, είχε και το “τμήμα Νέων” του πολιτιστικού συλλόγου Ανατολής, <<Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος>>, την ίδια περίοδο.

Αποτελέσματα (στοιχεία-πληροφορίες):

Τον προφήτη Ηλία, γιόρταζαν οι Σελιτσανιώτες, με ιδιαίτερη λαμπρότητα, κάθε Ιούλιο. Το τελετουργικό ξεχωριστό και τα δρώμενα ασυνήθιστα, σε σχέση με τα ισχύοντα, στην ευρύτερη περιοχή της επαρχίας Αγιάς.

...έφτασε Αϊ-Λιας και δεν κάναμε ακόμα τίποτα... έλεγαν οι νοικοκυράδες. Αρχίζαν τις προετοιμασίες δυο-τρεις μέρες πριν. Καθάριζαν και ασβέστωναν το σπίτι, φρόντιζαν να μη λείψει τίποτα απ' το τραπέζι, ετοίμαζαν τα καλά ρούχα, έφτιαχναν τις κουλούρες και τ' άλλα καλούδια, για να σηκωθεί το ύψωμα. Ανήμερα δεν έπρεπε

να λείπει τίποτα, ούτε απ' τους καλεσμένους, αλλά ούτε και απ' όσους θα επέστρεφαν με το σκήπ(τ)ρο απ' το ξωκκλήσι.

Μάλιστα αυτοί που θα ανέβαιναν στην κορυφή έπρεπε να είναι και πνευματικά προετοιμασμένοι. Παραμονή το μεσημέρι -κατά τις δύο- χτυπούσαν την καμπάνα στον Άγιο Νικόλα, στον απάνω μαχαλά, ώστε μικροί και μεγάλοι ν' αρχίσουν να μαζεύονται στον Πλατανάκο, θέση κοντά στη βρύση Χατζή. Εκεί, περί τις τέσσερις το απόγευμα διαβάζονταν Παράκληση.

Μεγαλοπρεπής τελετή. Οι ιερείς με τα χρυσοκέντητα άμφια, οι ψάλτες, οι επίτροποι, οι εικόνες τα εξαπτέρυγα και τα λάβαρα. Με τη λήξη της έπαιρναν το δρόμο για την κορυφή, με τα ζώα, φορτωμένοι τα χρειαζούμενα, κρατώντας επιβλητικά το σκήπρο. Πιο μπροστά πήγαινε το Φλάμπουρο. Μόλις ξεπέζευαν άναβαν τα καντήλια και γινόταν ο εσπερινός. Ύστερα ευχές και συζήτηση, μέχρι να βραδιάσει καλά. Το φαγητό ήταν κάτι πρόχειρο. Έτσι κάποια στιγμή άπλωναν και τα στρωσίδια (κιλίμια, κατσούλια κλπ) στα πλευρά του βουνού, να κοιμηθούν...

Με την πρώτη αχτίδα της γιορτινής μέρας, άρχιζαν οι ετοιμασίες για τη λειτουργία.

Απ' το λιβάδι χαμηλά, ακούγονταν οι φωνές των νέων του χωριού που εν τω μεταξύ παρέες-παρέες, ανηφόριζαν. Η πανηγυρική λειτουργία, γίνονταν μέσα στην κορυφή του Κισσάβου, παρουσία συγχωριανών, αλλά και πολλών ξένων προσκυνητών. Με το τέλος της, χαιρετούσαν όλοι τις εικόνες και τους Ιερείς, αντάλλασσαν ευχές, μάζευαν το -καθιερωμένο- τσάι, ετοιμάζαν τα ζωντανά και κατηφόριζαν προς το λιβάδι στην

τοποθεσία Αμάρι. Εκεί, παρουσία όλων των κτηνοτρόφων της περιοχής, σήκωναν Ύψωμα, τηρώντας την εθιμοτυπική διαδικασία (με το σιτάρι, τα κόλυβα κλπ). Οι κτηνοτρόφοι, πρόσφεραν για τον Άγιο γάλα και κρέας και φίλευαν τους επισκέπτες, που πήγαιναν με την πομπή.

Μετά, λίγη ξεκούραση και ξανά στο δρόμο για το χωριό. Πρώτοι ξέκοβαν οι νέοι κρατώντας τη σημαία. Οι υπόλοιποι ακολουθούσαν σε απόσταση. Μόλις λοιπόν έφταναν στο ύψωμα Καρλιάγκι, συγκεκριμένα στη θέση Κορομηλιά, έστηναν τη Σημαία για να τη δουν απ' το χωριό, να χτυπήσουν τις Καμπάνες και όλοι πάλι να συγκεντρωθούν στη βρύση Χατζή, για να υποδεχθούν το σκήπρο. Κάποια στιγμή, η κυρίως πομπή συναντούσε τους νέους και μαζί κατευθύνονταν προς το σημείο συγκέντρωσης. Εκεί τα χαμόγελα, οι χαιρετισμοί, τα σταυροκοπήματα, οι δεσποτικές φωνές των ιερέων κατά τη διάρκεια της Παράκλησης. Ο κόσμος χαιρετούσε τις εικόνες και ένα σώμα με την πομπή, οδηγούσαν το σκήπρο στην εκκλησία του Αγιο-Νικόλα.

Έπειτα ο καθένας τραβούσε για το σπιτικό του. Μετά από μικρή ανάπαυλα, ξεκούραστοι και καλοντυμένοι, έβγαιναν στο Μεσοχώρι, για να συμμετάσχουν στην τελευταία φάση της γιορτής, το παραδοσιακό γλέντι. Με πολλές δίπλες ο γενικός χορός (τιτρουκάγκιλους), κρατούσε τους χωριανούς και τους ξένους επισκέπτες ξάγρυπνους, ως τις πρωινές ώρες της επόμενης μέρας, οπότε η ζωή ξανάπαιρνε το συνηθισμένο της ρυθμό.

Στα τέλη της δεκαετίας του 50, οι γυναίκες της Ανατολής συνόδευαν την πομπή μόνον ως τη βρύση Χατζή. Στο χωριό βέβαια, παρέμεναν κι άλλοι κάτοικοι με τις οικογένειες τους, με επισκέπτες τις περισσότερες φορές, που μαζεύονταν σε μεγαλύτερες παρέες, απολάμβαναν τη μέρα με φαγητό, κουβεντούλα κλπ, έως ότου έρθει η ώρα να υποδεχθούν το σκήπρο.

...τα στοιχεία που αναφέρει ο λογοτέχνης Ανδρέας Καρκαβίτσας, (Ι. Πράπας, Η Σπηλιά στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα-Ταξιδιωτικά, εκδόσεις Νεφέλη, 238-254), έχουν ως εξής:

(...)Ο Άγιος όμως δεν έτρεφεν και πολλήν υπόληψιν εις τας γυναίκας(...) Γνωρίζομεν μόνον ότι μίαν φοράν, βαρυνθείς πλέον αυτάς, έφυγεν και ανήλθεν επί της κορυφής του Κισσάβου. Οι ευσεβείς χωρικοί, οίτινες θέλουν τας γυναίκας των, αλλά θέλουν και τον Άγιόν των, παρηκολούθησαν αυτόν εκεί. Ανέσκαψαν την εκκλησίαν του και ανασύστησαν την πανήγυριν των. Αλλ' εις ουδεμίαν γυναίκα επιτρέπεται πλέον εκεί η άνοδος...

Στις μέρες μας η διαδικασία είναι απλή... Μια εκδρομή, συνδυάζεται με τη λειτουργία στο ξωκκλήσι του Αγιο-Λια, κάποιιο μαζεύουν τσάι, άλλοι ξεδιψούν στην περδικόβρυση ή παρακάτω στο λιβάδι, πιάνουν τους ίσκιους να ξεκουραστούν, να ψήσουν κλπ. Το βράδυ μια βόλτα στα μαγαζιά της πλατείας, για το καλό ... για το έθιμο και την παράδοση.

Συμπεράσματα-διαπιστώσεις-προτάσεις:

Το εκκλησάκι της κορυφής προέκυψε κατά την περίοδο, τελικής διευθέτησης των συνόρων της κοινότητας Ανατολής ή Σελίτσας και Σελίτζιανης, με τις γειτονικές κοινότητες (16^{ος} αιώνας...). Την εποχή αυτή στην Ανατολή, λειτουργούν τα Μοναστήρια της Παναγίας (1520) και του Τιμίου Προδρόμου (1550), κτήτορας του οποίου υπήρξε, ο Άγιος Δαμιανός, ο νέος.

Η παράδοση αναφέρει ότι η πέτρινη πλάκα με την μορφή του προφήτη, που βρέθηκε στο σημείο, όπου οικοδομήθηκε αργότερα το εκκλησάκι, αγιογραφήθηκε από μοναχό του μοναστηριού.

(...)Άλλοτε το εκκλησίδιον του Αγίου Ηλία ηγείρετο κάτω, επί του λόφου της Συναχόβρυσης,, και εσυνάζοντο κατά τον Ιούλιον κι επανηγύριζον οι περίοικοι (Ι. Πράπας, Η Σπηλιά στο κατώφλι του 21^{ου} αιώνα-Ταξιδιωτικά, εκδόσεις Νεφέλη, 238-254).

Ο Κώστας Κουλίδης, δεύτερη σειρά τεχνιτών, περίοδος (1955-56), ξεκίνησε μία φοβερή χειμωνιάτικη μέρα από τη Σπηλιά για να πάει στο σταθμό από την κατεύθυνση της Συναχόβρυσης. Στο δρόμο τον έπιασε σφοδρή χιονοθύελλα και χάθηκε. Η ώρα περνούσε και το φως λιγότευε. Για να μην μείνει όλη τη νύχτα στα χιόνια κα ξεπαγιάσει, σκέφθηκε να προχωράει συνεχώς προς τα πάνω. Αυτό τελικά τον οδήγησε στην κορυφή της Όσσας και τρύπωσε μέσα στο υπόγειο ερημοκκλήσι του Προφήτη Ηλία. Οι εικόνες τον έσωσαν. Τις έκαιγε όλη νύχτα για να ζεσταθεί.

Αργότερα, τις αντικατέστησε με νέες και παράλληλα εξασφάλισε τη στεγανότητα της στέγης με τσιμέντο, για να μην μπαίνουν μέσα τα νερά από τις βροχές και τα χιόνια (Γιάννης Πράπας, Η Σπηλιά στο κατώφλι του εικοστού πρώτου αιώνα, σελ 323)

Πιστούς και με βαθιά θρησκευτική συνείδηση ανθρώπους, θα μπορούσαμε να χαρακτηρίσουμε εκείνους τους Σελιτσιανιώτες. Το μαρτυρούν τα ξωκκλήσια και τα μοναστήρια, αρκετά απ' τα οποία είναι ανεπανόρθωτα

ερείπια και άλλα καρτερούν υπομονετικά τη συνδρομή κάποιας, αρμόδιας υπηρεσίας. Επίσης θα λέγαμε πως χαίρονταν τη ζωή τους μέσα από την συμμετοχή τους σε παρόμοια δρώμενα. Άλλοτε είχαν τη διάθεση της επίδειξης, ή την μανία της εργασίας ως την υπερβολή. Μάλιστα, οι παλιοί μολογούν ιστορίες απ' το παρελθόν, για τις σχέσεις τους με τους κατοίκους γειτονικών χωριών ή άλλων περιοχών της Ελλάδας. Είναι σχετικά πρόσφατη η άποψη, για την προέλευση των κατοίκων της Ανατολής από την περιοχή της Σέλιτσας (Κοζάνης) ή ότι οι Κονιάρηδες -που κατά τον Ιστορικό ήταν η αιτία μετακίνησης των κατοίκων από πεδινές περιοχές (Βαθύρεμα), στην αρχή στο Σιλιό, αργότερα στην περιοχή Χαλκιά και τέλος στη συνοικία του Αγίου Αθανασίου, απ' όπου λέγεται ξεκίνησε το σημερινό χωριό- ήταν (χριστιανοί;;;;) από την Μικρά Ασία, που μεταφέρθηκαν στη Θεσσαλία για να ενδυναμώσουν τον πληθυσμό της, μετά από μεγάλη επιδημία. Την πληροφορία, καταγράφουν και πολιτιστικοί σύλλογοι, χωριών του κάμπου.

Κτηνοτρόφοι, από το Περιβόλι Γρεβενών, υποστηρίζουν κάποιοι, ξεκαλοκαίριαζαν για χρόνια, με τα κοπάδια τους στο Λιβάδι, και έτσι εξηγούν, την ύπαρξη εικόνων-αφιερωμάτων στον Αϊ - Γιώργη (οικογένειες Λυντέρη, Νάρη κ.α.). Κάτοικοι της Σπηλιάς, μιλούν με βεβαιότητα για αγιογραφημένη πλάκα, με τη μορφή του Προφήτη Ηλία, στη θέση που σήμερα βρίσκεται το εκκλησάκι, η οποία εξαφανίστηκε αργότερα και ρωτούν επίμονα, να μάθουν, τι απέγινε...

Όλες οι στράτες στην ύπαιθρο και στους οικισμούς, ήταν γεμάτες κόσμο. Ενεργούς κατοίκους και πολίτες. Δημιουργούς και συντηρητές της Ιστορίας του τόπου. Ήταν όμως και Λαός που δεν άφηνε εύκολα ασχολίαστο, ούτε γεγονός, ούτε συνάνθρωπο, ούτε ... τίποτα. Απ' αυτή τη διάθεση του βέβαια δεν ξέφυγε ακόμη κι ο Αγιο-Λιας...

Προσπαθώντας να εξηγήσουν την επιλογή του προφήτη να εγκατασταθεί στην κορυφή του βουνού, ολομόναχος, μακριά απ' τον κόσμο, άλλοι είπαν πως ήταν αντάρτης(κατσαπλιάς...), άλλοι πάλι ότι ήταν σπανός, και μάλιστα δεν ήθελε τις γυναίκες εκεί πάνω...

Η κυρά Αφραξία Κούτρα, σταματώντας το πλέξιμο, κατέβασε τα ματογυάλια της στη μύτη και χαμηλόφωνα μου εμπιστευτήκε μια άλλη άποψη: ...οι παππούδες, έλεγαν πως ήταν κατσικοκλέφτης, γι' αυτό κάθονταν στην κορφή!!!

Ηλικιωμένοι κάτοικοι, αναφέρονται σε ξένες επιστημονικές αποστολές (το 1950, από Γαλλία), οι οποίες ερεύνησαν και κατέγραψαν βοτανικά είδη του Κισσάβου, οδηγούμενες από ντόπιους. Ασφαλώς και στις μέρες μας, ανήμερα της γιορτής, μπορεί ο επισκέπτης να παρατηρήσει ανθισμένα φυτά, σε όλη την επιφάνεια του κεντρικού κώνου, των σημαντικών βοτανικών οικογενειών, *Lamiaceae*, *Fabaceae*, *Boraginaceae*, *Liliaceae*, *Graminae* κ.α. και η τοποθέτηση ενημερωτικών πινακίδων, θα βοηθούσε πραγματικά. Παρόμοιο ρόλο, θα μπορούσε να έχει και το παρακείμενο, παλαιό κτίριο του Ο.Τ.Ε., αν και εφόσον ανακαινίζονταν, στοιχειωδώς.

Ιούλιος 2005: ...ήταν αδύνατον όμως, να μην προσέξουμε το μεγαλείο της Φύσης, εκεί στα 1900 περίπου μέτρα υψόμετρο. Η συνήθεια των προσκονητών κάθε χρόνο, ήταν να μαζεύουν το τσάι της χρονιάς με την απόλυση της εκκλησίας. Αυτό θελήσαμε να το τηρήσουμε ευλαβικά. Κρίμα !!Κάποιοι που ήξεραν, είπαν πως το 'φαγαν τα κατσίκια! Με επιμονή το αναζητήσαμε και το βρήκαμε, χάριν κυρίως του δικού του πείσματος να βγαίνει εκεί ασταμάτητα, αιώνες τώρα. Ανήκει στην πολύ μεγάλη και σπουδαία από κάθε άποψη, βοτανική οικογένεια των χειλανθών, όπου ανήκουν τα περισσότερα αρωματικά και

φαρμακευτικά φυτά (θυμάρι, μέντα κλπ). Δίπλα του, με μεγάλη δυσκολία, μπορέσαμε να διακρίνουμε τον αμάραντο, αφού φύεται πια, σε ελάχιστα σημεία.

Οι μέλισσες μετρημένες και οι επισκέψεις τους, λίγες εκεί ψηλά. Αντίθετα οι βομβίνοι και είδος φυλλοκόφτρας, σε μεγάλους πληθυσμούς, περιφέρονταν ασταμάτητα, σε πλήθος ανθισμένα φυτά (Λάμια, Γλώσσες, Ορχιδέες, μικρά Ψυχανθή, δίανθους, αγκάθια, φτέρες κ.α.) (Θ. Κουβούνας, Απ' τον Αϊ-Λια, της κορυφής του Κισσάβου).

Τελευταία δυστυχώς, την ημέρα της γιορτής του, οι λίγοι που βρίσκονται κοντά του για να ανάψουν, τα πολλά πράγματι καντηλάκια, όλων αυτών που σε κάποια στιγμή κινδύνου (χιονοθύελλα κλπ), σώθηκαν τρυπώνοντας στο εκκλησάκι, τα καντηλάκια των ζώων τους δηλαδή και λίγα κεράκια, δεν αισθάνονται απολύτως τίποτα, από κείνα τα παλιά μεγαλεία. Ο δε ναός, παραμελημένος τελείως, κινδυνεύει, ακόμη και με κατάρρευση.

Η Πανελλήνια συγκέντρωση των Ορειβατικών Συλλόγων, το 1983 και η μεταφορά της ολυμπιακής φλόγας στην κορυφή του βουνού, από μέλη του ορειβατικού συλλόγου Λάρισας και στελέχη του δήμου Λακέρειας, το 2004, αποτελούν τις μοναδικές εκδηλώσεις, τα τελευταία εικοσιπέντε χρόνια.

Τουλάχιστον σ' αυτό το επίπεδο, υπάρχουν τεράστιες δυνατότητες και πρέπει να κληθούν κατάλληλοι φορείς, για να τις αναπτύξουν. Εξ' άλλου, πρωτογενές λαογραφικό υλικό, αντλήθηκε ήδη απ' την περιοχή και αξιοποιήθηκε σε εκπαιδευτικά προγράμματα, σχολείων Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του νομού Λάρισας (Περιβαλλοντική ομάδα <<μέλι>>). Υπάρχουν περιθώρια περαιτέρω καταγραφής και προς αυτή την κατεύθυνση βρίσκεται η προσπάθεια του σημερινού Συλλόγου Ανατολιτών, για ψηφιοποίηση του αρχαιικού υλικού και παραγωγή CD-ROM, με τα παραδοσιακά τραγούδια του τόπου.

Το μόνο παρήγορο γεγονός, είναι ότι η γυναικεία αδελφότητα των μοναχών του Άγιου Ιωάννου Πρόδρομου φέτος, ενδιαφέρθηκε, εξωράισε το εσωτερικό και εξασφάλισε τα απαραίτητα, ώστε να γίνει δυνατή, ανήμερα της γιορτής, κατασκευαστική λειτουργία!

Ο Κίσσαβος, το βουνό του νομού Λάρισας, με το ΔΔ Ανατολής στα Ν.Α. (Δήμος Λακέρειας) και το ΔΔ Σπηλιάς, στα Β.Α. (Δήμος Νέσσωνος), αποδυναμωμένα σε ενεργό πληθυσμό, σίγουρα, αξίζει καλύτερης μοίρας και κυρίως, αξίζει τους ανθρώπους του, να είναι εκεί κοντά του, να δραστηριοποιούνται όπως παλιά, για να τον προσέχουν.

Βιβλιογραφία:

1. Αρχιμανδρίτης Δρόσος, Νεκτάριος. Αγιορείται Οσιομάρτυρες Ιεράς Μητροπόλεως Λαρίσης. Λάρισα: Φύλλα, 1999

2. Γερορίζος, Δημήτριος. Ιστορία της Ανατολής (Σελίτσανης). Αθήναι: Του ιδίου, 1964

3. Καρκαβίτσας, Ανδρέας. “Η Ανατολή του Ηλίου από την κορυφή του Κισσάβου.” Περιοδικό <<Εστία>> 6 (1892), (αντιγραφή, Ορειβατικός Σύλλογος Λάρισας, 1932-2002, 70 χρόνια Προσφοράς και Δράσης, 2002: 9-10)

4. Καρκαβίτσας, Ανδρέας. Ταξιδιωτικά-Από του Κισσάβου. Αθήνα: Νεφέλη, 1998

5. Κουβούνας, Θεοφάνης. “Αϊ-Λιας: Ο Άγιος της κορυφής του Κισσάβου” Εφημερίδα Ελευθερία Λάρισας (21/9/2003): 6

- 6.Κουβούνας, Θεοφάνης. “Το πανηγύρι τ’ Αη-Λια.” Διμηνιαία έκδοση του Συλλόγου Ανατολιτών, Η Ανατολή 26 (2004): 9
- 7.Κουβούνας, Θεοφάνης. “Απ’ τον Αϊ-Λια της κορυφής του Κισσάβου.” Μελισσοκομικό Βήμα 16 (2005): 16-17
- 8.Κωνσταντινίδης, Δημήτριος. Σπουδαστικά εργασία(Ακαδημ. Έτος 1971-72)-Ιερά Μονή Τιμίου Προδρόμου, Χωρίον Ανατολή, Λαρίσης. Αθήναι: έκδοσις Ε. Μ. Πολυτεχνείου, 1973
- 9.Λύκειο Πλατοκάμπου, ΕΠΕΑΕΚ. Ο Γάμος. Λάρισα: Έλλα, 2000
- 10.Ντρογκούλης, Γεώργιος. Η Ανατολή Αγιάς κατά τους γεωγράφους και περιηγητές στα χρόνια της Τουρκοκρατίας (...),Πρακτικά ημερίδων 20/8/94&12/8/95. Αγιά, Λάρισας: Σύλλογος Ανατολιτών, 1998
- 11.Παπαχρήστος, Στέργιος. Δημοτικά Τραγούδια του χωριού ΑΝΑΤΟΛΗ της Αγιάς. Λάρισα: Σύλλογος ΑΝΑΤΟΛΙΤΩΝ <<Ιωάννης ο Πρόδρομος>>,1986
- 12.Πράπας, Ιωάννης. Η Σπηλιά στο κατώφλι του εικοστού πρώτου αιώνα. Λάρισα: Πανθεσσαλικός Σύλλογος Σπηλιωτών, <<Ο ΚΙΣΣΑΒΟΣ>>, 2002
- 13.Σπυριδάκης, Γεώργιος. Ελληνική Λαογραφία (Τεύχη Α, Γ, Δ). Αθήναι: Ακαδημία Αθηνών-Κέντρο Λαογραφίας, 1972
- 14.Χουλιάρης, Αθανάσιος. Λιβαδικά φυτά της Ελλάδος. Αθήνα: Υπουργείο Γεωργίας, 1986

From prophet Elias, in the peek of mount Kissavos

Theofanis Kounounas-Professor – Agriculturist-Secondary education of Larissa
trofallaksi@yahoo.gr theokouvou@sch.gr <http://users.sch.gr/theokouvou>

ABSTRACT:

In the 11th century mount Kissavos was overwhelmed by monks and hermits and this is reason why it is called “Mount of the cells”. It is completely located on the borders of the department of Larisa, it is declared as a natural botanical garden, in the past it was a shelter for many sick people (tuberculosis) and a resort for the wealthy inhabitants of the plain.

On his peek there is a small chapel, dedicated to the prophet Elias.

The information we give were collected in the early 80’s, with local research, collective observation, interviews and bibliographical sources.

Every July, the Selitsaniotes (inhabitants of Selitsani) were celebrating prophet Elias with great splendor. The ritual was special and the acts unusual, according to the current rituals in the greater area of the Agia county. Clergymen and inhabitants started in a procession on the afternoon of the eve and also on the day of the holiday, they conducted the mass in the presence of people of the land (sheppard etc.).